

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 311-1909)

Originalt emne

Marselisborg

Marselisborg/Hovedgaarden

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 28. oktober 1909](#)
- 2) [Byrådsmødet den 4. november 1909](#)
- 3) [Byrådsmødet den 18. november 1909](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 28. oktober 1909 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 311-1909)

Indstilling fra Marselisborgudvalget om Genopbygning af de nedbrændte Bygninger paa Marselisborggaard.

Formanden meddelte, at Udvalget nøje havde overvejet, om man skulde genopbygge de nedbrændte Bygninger eller opsiges Kontrakten med Forpagteren, saaledes som man havde Hjemmel til. Hvis man kunde leje hele Arealet ud til Vognmænd, Slagtere eller Havebrugere, vilde Indtægten nok derved blive større end ved Bortforpagtning af Jorden samlet, men da Udvalget fandt det meget tvivlsomt, om dette kunde lade sig gøre i hvert Fald for den fjernere Jords Vedkommende, skulde det indstille, at man genopbyggede Bygningerne efter de foreliggende af Arkitekt Ludvig A. Petersen udarbejdede Tegninger til et Beløb af 25058 Kr. 24 Øre og opretholdt Kontrakten, som man dog samtidig vilde søge ændret paa nogle mindre væsentlige Punkter til Fordel for Byen.

Magnus Nielsen havde tænkt sig, at man kunde bruge nogle af Udstillingens Bygninger, hvorved man kunde hjælpe baade Udstillingen og Kommunen. Nogle af de større Haller vilde sikkert egne sig udmærket, saa han skulde henstille, at man tænkte over dette Forslag og eventuelt henvendte sig til Arkitekt Høegh-Hansen, der vel nok var den, der havde bedst Kendskab til Bygningerne, og hvorledes disse skulde flyttes.

Christensen havde ikke tænkt sig Gaarden genopbygget mere, idet han ikke tvivlede om, at man kunde leje Jorden ud til betydelig højere Pris, end man fik af Forpagteren. Denne lejede førøvrigt en Del ud til 140 Kr. pr. Td. Land og gav selv kun 40 Kr. Ved Henvendelse til Vognmandsforeningen vilde man sikkert let kunne faa en meget stor Del lejet ud, ligesom en Del ogsaa kunde lejes ud til Havebrugere. Han troede ikke, der vilde være nogen Fordel ved at købe Udstillingens Bygninger.

Møller oplyste, at Udvalget ogsaa havde tænkt paa at leje Jorden ud saaledes som foreslaaet af Hr. Christensen. Imod denne Ordning talte imidlertid, at man saa rimeligvis vilde tabe 15 pCt. af Assurancesummen og dernæst betale Forpagteren 5000 Kr. De projekterede Bygninger vilde altsaa i Virkeligheden ikke blive nær saa dyre, som Overslaget lød paa. Desuden vilde det sikkert blive meget svært i alt Fald foreløbig at leje alle de 150 Tdr. Land ud. Endelig var der et Hensyn at tage til Forpagteren, der meget nødig vilde af med Jorden nu. Han skulde derfor anbefale, at man opretholdt Kontrakten og opførte Bygningerne. Udvalget havde endvidere ogsaa tænkt paa at benytte nogle af Landsudstillingens Bygninger, men var efter det foreliggende kommet til den Anskuelse, at Fordelen derved vilde være meget ringe, ikke mindst fordi Haandværkerne sandsynligvis vilde gøre store Vanskeligheder ved at skulle arbejde med brugte Materialier.

Samuelson var forbavset over at se Forslag om Genopførelse af Bygningerne, da Raadet allerede for 8-9 Aar siden havde talt om at benytte den første Lejlighed til at blive fri for disse Bygninger. Det var aldeles ingen god Forretning for Byen at forpagte Jorden ud, da man sikkert kunde faa den lejet ud til Havebrugere, Vognmænd og lignende til bedre Pris. Endelig maatte det kalkulerede Beløb til Bygningernes Opførelse kaldes meget anseeligt, naar det kun drejede sig om Træbarakker.

Magnus Nielsen gjorde opmærksom paa, at man ikke fik hele Assurancesummen, med mindre man byggede for hele Beløbet. Selvfølgelig var det behageligst for Haandværkerne at arbejde med nyt Materiale, men derfor syntes Tanken om at benytte nogle af Udstillingens Bygninger dog alligevel at ligge nær, særlig da Haandværkerne ogsaa havde

en Priskurant for Arbejder med brugte Materialier. Han anbefalede at udsætte Sagen, til hele Skovudvalget kunde samles.

Formanden fandt det naturligt at udsætte Sagen, til Byraadet blev mere fuldtalligt, hvis der var Stemning for at gaa en anden Vej, end Udvalget foreslog.

Christensen ønskede, at Udvalget ogsaa vilde søge Oplysninger om, hvorledes Sagen vilde stille sig, hvis man ikke fornyede Kontrakten.

Formanden forstod ikke Hr. Christensens Bemærkning om, at Forpagteren lejede Havelodder ud, da Fremleje var forbudt i Kontrakten.

Møller oplyste, at Forpagteren havde Udvalgets Tilladelse til at leje nogle Havelodder ud ved Fiskerhuset.

Christensen bemærkede, at det ikke alene var ved Fiskerhuset, men ogsaa ved det ny Epidemihospital, at Forpagteren lejede Havelodder ud.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. november 1909 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 311-1909)

Indstilling fra Marselisborgudvalget om Genopbygning af de nedbrændte Bygninger paa Marselisborg. (Udsat fra sidste Møde).

Jakob Jensen forelagde Indstillingen, saaledes som den er omtalt i Referatet fra sidste Møde. Hvis der ikke blev bygget, vilde en Del af Assurancesummen gaa tabt. Ganske vist vilde man ikke bygge for hele Summen, men muligvis kunde Bygningerne blive takseret saaledes, at hele Summen vilde blive udbetalt. Endvidere skulde Forpagteren hvis Kontrakten ikke blev opretholdt, have en Godtgørelse paa ca. 5000 Kr., og endelig havde man et moralsk Ansvar overfor Forpagteren, som var gaaet til Forpagtningen i den Overbevisning, at denne vilde vare i mindst 7 Aar, og haabet paa, at den skulde blive forlænget til 14 Aar. Desuden kunde der sikkert opnaas forskellige for Kommunen heldige Forandringer i Kontrakten, saasom at Forpagteren fremtidig kun fik Afslag for det Maal Areal, han afstod, og ikke som nu Erstatning for 1 ¼ Td. Land, naar der kun afstodes 1. Td.

Magnus Nielsen kunde bedst tænke sig, at man affandt sig med Assuranceselskabet og lod Beløbet gaa i Byens Kasse. 25000 Kr. for at istandsætte de Bygninger syntes desuden overordentlig meget. Der var vel imidlertid intet at gøre, da Udvalget var enig.

Formanden oplyste, at Udvalget havde henvendt sig til Vognmandsforeningen, som havde udtalt, at det sikkert vilde være heldigt at bortauktionere Udlejning af Jorderne, men at den dog ikke kunde paatage sig nogen Garanti i den Henseende.

Christensen havde ikke forandret sin Anskuelse fra sidste Møde, men fandt det vedblivende mest formaalstjenligt at ophæve Kontrakten og selv tage Jorden i Besiddelse. Selvfølgelig var der intet at sige til, at Forpagteren gerne vilde fortsætte, særlig hvis han kunde faa Lov til at leje Jorden ud til Haver til 140 Kr. pr. Td. Land, naar han selv kun gav 40 Kr. Med Hensyn til den moralske Forpligtelse overfor Forpagteren maatte det erindres, at denne for de to første Aar kun gav henholdsvis 30 Kr. og 35 Kr. i Afgift. Hvis det ikke kunde lade sig gøre at leje Jorden ud til Vognmændene, kunde det tænkes, at Byen selv lejede det nærmest Byen liggende ud og anvendte de 25000 Kr. til at bygge en mindre Avlsgaard i Mellemmarken. Han oplyste, at Forpagteren havde lejet ca. 5 Td. Land ud til Haver ved Epidemihuset, «1»0«2»Td. Land ud til Gartnere, samt 2 Parceller ved Fiskerhuset til Vognmænd og Havebrugere.

Mikael Johansen følte sig tiltalt af Hr. Christensens Tanke. Han var i Udvalget gaaet med til Indstillingen særlig af Hensyn til Forpagteren, men kunde godt indse, at 25000 Kr. var en stor Sum for disse Bygningers Opførelse. Han henstillede at udsætte Sagen for at undersøge, om det ikke vilde være rigtigst at gaa den af Hr. Christensen foreslaaede Vej.

Simonsen havde ikke været til Stede i Udvalget, da Indstillingen blev vedtaget. Skønt han ogsau nærede Betænkning ved at anvende 25000 Kr. til Gaardens Genopbygning, og skønt han fandt Hr. Christensens Tanke meget tiltalende, kunde han dog ikke tænke sig noget Sted, hvor saadan. en Avlsgaard kunde have Udsigt til at blive liggende i en længere Aarrække. Da man nu engang var kommet bort fra at have Mellemmænd mellem Kommunen og dens Lejere, burde Forpagteren ikke under nogen Omstændighed have Lov til at leje Jord ud til Havebrug.

Jakob Jensen oplyste, at man fik flere Hundrede Tdr. Land disponibel til Udlejning, naar Afgravningen var færdig, saa det, Forpagteren kunde leje ud, vilde næppe faa stor Betydning. Han vilde bestemt fraraade at bygge en Avlsgaard andet Steds, da der ikke fandtes nogen dertil egnet Plads. Netop fordi Planerne om Marselisborgjordernes

Udnyttelse greb ind alle Vegne, vilde det være heldigt at forny Kontrakten med Forpagteren, saaledes at man kun fik med een Mand at gøre.

Christensen kunde tænke sig Gaarden lagt paa Mellemmarken ovenfor Prinseslottet. Det var vel lettere kun at have med een Mand at gøre end med flere, men man maatte ogsaa tage Hensyn til, hvad der betalte sig bedst. Forøvrigt kunde hele Arealet nok lejes ud til Vognmændene, saa man kunde blive helt fri for at bygge. Det afgravede Areal vilde meget vanskeligt kunne lejes ud til Haver, eftersom Mulden var fjernet. Man burde i sin Tid have tænkt derpaa og truffet Aftale med Entreprenøren om at lægge Mulden paa igen.

Formanden gjorde opmærksom paa, at man tidligere havde forsøgt at leje Jorderne ud, men kun med ringe Resultat. Man kunde jo imidlertid forsøge igen, for at bygge en Avlsgaard vilde næppe betale sig.

Jakob Jensen hævdede, at det vilde have været en meget kostbar Historie, ca 4000 Kr. pr. Td. Land, om man skulde have lagt Mulden paa igen. Forøvrigt havde Udvalget tidligere lejet afgraved Jord ud til Havebrug. For 25000 Kr. kunde man næppe bygge en Avlsgaard, der kunde passe til Arealet. At lægge Gaarden oppe paa Bakken ovenfor Prinseslottet vilde i hvert Fald være meningsløst.

Christensen vidste meget vel, at afgravede Arealer var lejet ud til Havebrug, nemlig til Forsøgshaverne, men inden disse kom i Drift, blev der kørt Muld paa. Da Afgravningen begyndte, skulde man have truffet Overenskomst med Entreprenøren om at lægge Mulden paa igen, saa vilde dette sikkert ikke have kostet 4000 Kr. pr. Td. Land. Maaske kunde en Avlsgaard ikke bygges for 25000 Kr., men den kunde dog i Modsætning til den nuværende Gaard blive liggende i en Aarrække, og der kunde vel ogsaa findes en anden Plads end Bakken ved Prinseslottet.

Samuelson antog nok, man kunde faa Jorden lejet ud, da der var stærk Efterspørgsel efter Haver. Det syntes ham mærkeligt at bygge Gaarden op igen, saa han skulde anbefale, at man forsøgte at leje Jorden ud.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 18. november 1909 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

Indstilling fra Skovudvalget i Anledning af Branden paa Marselisborg.

Formanden meddelte, at Udvalget havde forhandlet med Forpagter Munck om, paa hvilke Vilkaar Kommuen kunde undlade at opføre de nedbrændte Bygninger. Forpagteren havde da erklæret sig villig til at fratræde Forpagtningen den

1. November 1910 imod en Godtgørelse af 2500 Kr. Kontraktens Bestemmelser skulde saa uforandret gælde til dette Tidspunkt, og Kommunen skulde være berettiget til at rydde Brandtomten og disponere over den. Denne Ordning skulde Udvalget indstille til Byraadets Vedtagelse.

Jakob Jensen var overbevist om, at Kommunen efter den foreslaaede Ordning vilde tabe Lejen for næste Vinterhalvaar, da det var meget tvivlsomt, om man kunde faa noget lejet ud til en 1. November. Han ønskede oplyst, hvorledes Forpagteren vilde skaffe Plads til sine Heste.

Simonsen kunde anbefale den Del af Indstillingen, der gik ud paa, at Bygningerne ikke skulde genopføres. Med Hensyn til Indstillingens anden Del, Overenskomsten med Forpagteren, havde Udvalget bemyndiget de Herrer Jakob Jensen og Møller til at forhandle med Forpagteren; Taleren forstod nu, at Hr. Jakob Jensen ikke havde været med til Forhandlingen, men vidste ikke, om der havde været andre med end Hr. Møller. Overenskomsten havde i ethvert Tilfælde ikke været forelagt saaledes, at Udvalget havde kunnet tage Standpunkt til den. Iøvrigt syntes 2500 Kr. ikke at være nogen stor Afstaaelsessum, naar man tog i Betragtning, at Kommunen blev fri for at opføre Bygningerne, og den største Del af Assurancesummen altsaa sparedes, men maaske Forholdet dog blev noget forrykket derved, at Afstaaelsen skulde finde Sted en 1. November.

Formanden mente, at Forpagteren vilde blive noget haardere behandlet, end Byraadet ønskede, hvis han skulde fratræde til Foraaret, selv om Erstatningen blev 5000 Kr.

Christensen følte sig meget tilfreds ved den Vending, Sagen havde taget, men syntes dog ikke, at Overenskomsten var rigtig heldig, idet Kommunen vilde have meget lettere ved at leje Jorden ud til Foraaret end til Efteraaret. Skulde han derfor kunne gaa med til denne Ordning, maatte det være ud fra den Betragtning, at det vilde være for haardt for Forpagteren at fratræde til Foraaret.

Jakob Jensen havde nægtet at deltage i Forhandlingerne med Forpagteren. Der var Folk, som skulde have ham med i ethvert Arbejde og saa kritisere ham bagefter.

Møller skulde gerne indrømme, at Udvalget maaske burde have holdt Møde, efterat Taleren havde forhandlet med Forpagteren, men havde holdt det for unødigt, da han troede, Overenskomvar i Overensstemmelse med Udvalgets Ønsker. Efter Overenskomsten vilde Kommunen i Virkeligheden slippe 2800 Kr. billigere end forventet, da man næppe vilde tjene denne Sum, hvis Fratrædelsen skete til Foraaret, og paa den anden Side vilde Forpagteren, der iøvrigt havde behandlet Jorderne udmærket, være bedst tjent med at beholde Gaarden Sommeren over. Ordningen kunde derfor næppe siges at være daarlig for Kommunen, særlig hvis man vilde vise Forpagteren en lille Smule Villighed. Hestene vilde Forpagteren leje Staldplads til foreløbig, men der vilde dog vist snart foreligge Andragende fra ham om Tilladelse til at rejse et Skur til Hestestald, selvfølgelig paa egen Bekostning.

Simonsen oplyste, at der fra hans Side med Hensyn til at overdrage Forhandlingerne til de Herrer Jakob Jensen og Møller ikke havde været forbundet nogen Tanke i den Retning, Hr. Jakob Jensen syntes at antage.

Niels Jensen havde den Opfattelse, at Kommunen stod sig bedre ved at overtage Jorderne til en 1. November end til en 1. April, da det for Jordbrugere var heldigst at leje fra en 1. November.

Jul. Andersen skulde i Tilslutning til Hr. Niels Jensen oplyse, at samme Forhold var gældende for al Jord Nord for Byen.

Christensen mente vedblivende, at man ved at leje Jorden ud til Haver vilde faa mest Udbytte af at leje ud fra en 1. April eller 1. Maj.

Indstillingen vedtoges.